

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 stycznia 2016 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w punkcie 1 – utrzymał w mocy w całości nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w dniu 23 lutego 2015 roku, w sprawie o sygn. akt XIII GNc 644/15; w punkcie 2 - zasądził od pozwanej (...) Spółki Jawnej w W. na rzecz powódki (...) Spółki Akcyjnej w Ł. kwotę 220,47 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zabezpieczającego; w punkcie 3 - zwrócił powódce ze Skarbu Państwa – Sądowi Rejonowemu dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi kwotę 53 zł tytułem nadpłaconej opłaty sądowej od pozwu; w punkcie 4 – zwrócił pozwanej kwotę 32 zł tytułem nadpłaconej opłaty sądowej od zarzutów od nakazu zapłaty (wyrok k. 275, uzasadnienie k. 276-282 odwrót).

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 54 ust. 5 i 6 ustawy o działalności leczniczej (tj. DZ. U. z 2015 roku, poz. 618 ze zm.) poprzez jego niezastosowanie w sytuacji gdy czynność prawna mająca na celu zmianę wierzyciela samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej dokonana bez wyrażenia zgody przez podmiot tworzący, skutkuje nieważnością tej czynności;
2. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 233 k.p.c. polegające na wybiórczej i sprzecznej z zasadami prawidłowego rozumowania ocenie materiału dowodowego poprzez ustalenia, że pozwana miała możliwość wykonać zobowiązanie polegające na zwrocie w terminie 3 dni od otrzymania zapłaty od zakładu, kwoty uregulowanej przez powódkę.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w dniu 23 lutego 2015 roku, w sprawie o sygn. XIII GNc 644/15 i oddalenie powództwa w całości.

Jednocześnie apelująca wniosła o zasądzenie od powoda na jej rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za II instancję (apelacja k. 291-292).

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o oddalenie apelacji pozwanej w całości i pominięcie nowych faktów i dowodów podniesionych w apelacji z naruszeniem art. 368 § 1 pkt 4 k.p.c. jako spóźnionych, a także zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych (odpowiedź na apelację k. 305-308).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy wskazać, że niniejsza sprawa była rozpoznawana w ramach postępowania uproszczonego (art. 505¹ – art. 505¹⁴ k.p.c.). W związku z tym, zgodnie z art. 505⁹ k.p.c. apelację można oprzeć na zarzutach: 1) naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, 2) naruszenia przepisów postępowania, jeżeli mogło ono mieć wpływ na wynik sprawy. Z kolei w myśl art. 505¹³ § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku sądu drugiej instancji, jeżeli nie przeprowadził postępowania dowodowego, zawiera jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Apelacja pozwanej jest uzasadniona i skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku.

Trafny jest najdalej idący zarzut skarżącej naruszenia przepisów prawa materialnego w postaci art. 54 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej. Zgodnie ze zdaniem 1 tego przepisu, czynność prawna mająca na celu zmianę wierzyciela samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej może nastąpić po wyrażeniu zgody przez podmiot tworzący. Natomiast w myśl ust. 6, czynność prawna dokonana z naruszeniem ust. 2-5 jest nieważna.

W ocenie Sądu Odwoławczego art. 54 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej obejmuje swoim zakresem umowę poręczenia, bowiem konsekwencją tej umowy może być zmiana pierwotnego wierzyciela. Interpretacja ta odpowiada zarówno wykładni literalnej, jak i ratio legis tego przepisu.

Zwrócić należy uwagę, że ustawodawca nie zdefiniował użytego w treści art. 54 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej pojęcia „czynności prawnych mających na celu zmianę wierzyciela”. To ogólne sformułowanie wskazuje, że będą to wszystkie czynności prawne, dotyczące zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, których celem jest zmiana wierzyciela.

Zdaniem Sądu odwoławczego treść art. 54 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej daje podstawy do zastosowania powyższego przepisu zarówno do tych czynności prawnych, których istotą jest zamiar bezpośredni istniejący w chwili dokonywania czynności, jak i tych czynności, których dalszym, ale nie bezpośrednim skutkiem może być zmiana wierzyciela. Innymi słowy treść przepisów art. 54 ust. 5 i 6 ustawy o działalności leczniczej rozciąga skutek nieważności na każdą czynność prawną mającą na celu zmianę wierzyciela samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej dokonaną bez uprzedniej zgody podmiotu tworzącego. Ustawodawca nie dokonał bowiem jakiegokolwiek rozróżnienia czy wyróżnienia tych czynności. Nakazuje to przyjąć, że jego zamierzeniem było wskazanie raczej ogólnie na takie czynności prawne z punktu widzenia ich celu jurydycznego, przewidywanego przez strony czynności. W ustawie jest mowa ogólnie o czynnościach i ich skutkach przy odwołaniu do pojęcia „zmiana wierzyciela”. Należy zatem przyjąć, że zabieg ten jest celowy i zmierza do uniknięcia pojęć Kodeksu cywilnego dotyczących konkretnych jego regulacji i instytucji, tak aby zakres przedmiotowej normy był możliwie szeroki przy uwzględnieniu celu jakiemu wprowadzone ograniczenie ma służyć. Użycie pojęć o bardzo ogólnym charakterze stworzyło możliwość odniesienia do wszelkich instytucji prawa cywilnego, których efektem jest zmiana wierzyciela, w tym umowy poręczenia.

Przedstawione powyżej stanowisko znalazło w całości akceptację Sądu Najwyższego w rozlicznym jego orzecznictwie (zobacz: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2016 roku, sygn. akt II CSK 379/15; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2014 roku, sygn. akt I CSK 428/13; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2014 roku, sygn. akt II CSK 9/14; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2015 roku, sygn. akt V CSK 111/14; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2015 roku, sygn. akt II CSK 319/14; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2015 roku, sygn. akt II CSK 238/14; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2015 roku, sygn. akt II CSK 797/14 – wszystkie wymienione orzeczenia zostały opublikowane na stronie internetowej Sądu Najwyższego sn.pl).

Rozpoznając podniesiony przez pozwaną zarzut apelacyjny naruszenia prawa materialnego w kontekście powyższych rozważań stwierdzić należy, że zawarta pomiędzy stronami umowa poręczenia, z której powódka wywodzi swoje roszczenie, jest czynnością prawną mającą na celu zmianę wierzyciela samodzielnego zakładu opieki zdrowotnej, o której jest mowa w art. 54 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej.

Charakter zawartej pomiędzy stronami umowy nie budził wątpliwości. Strony ustaliły bowiem, że w przypadku nieuiszczenia przez samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej należności wynikających z faktur wystawianych przez pozwaną, spłaci je poręczyciel czyli powódka i w zakresie spłaconych kwot stanie się ich wierzycielem. Niewątpliwie zatem skutkiem zawartej umowy jest wskazana zmiana wierzyciela. Powódka nie wykazała jednak, że na zmianę wierzyciela tych zakładów, uprzednio została uzyskana zgoda podmiotów je tworzących (organów założycielskich), co jest przesądzające dla oceny tej umowy w świetle ust. 6 powyższego przepisu, jako umowy nieważnej. Skoro zatem umowa, w oparciu o którą powódka domagała się zasądzenia odsetek za opóźnienie w zwrocie spłaconych przez nią zobowiązań pozwanej jest nieważna, jej roszczenie z tego tytułu należało oddalić jako bezzasadne.

W konsekwencji podniesiona przez apelującą kwestia prawidłowości ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd I instancji - zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., co do możliwości wykonania zobowiązania wynikającego z tej umowy; wobec błędnej prawnej oceny mocy wiążącej tej umowy, stała się bezprzedmiotowa.

Sąd Okręgowy nie podzielił równocześnie stanowiska powódki podniesionego w odpowiedzi na apelację, że zarzut naruszenia art. 54 ust. 5 i 6 ustawy o działalności leczniczej zgłoszony przez pozwaną w apelacji jest spóźniony w

rozumieniu art. 368 § 1 pkt 4 k.p.c. Należy bowiem przyjąć, iż nowe fakty i dowody nie stanowią zarzutów apelacyjnych, a to ze względu na porównanie treści art. 368 § 1 pkt 4, wyróżniającego pojęcie nowych faktów i dowodów, z art. 368 § 1 pkt 2 i 3, wprowadzającym odrębne pojęcie zarzutów. W niniejszym przypadku były to zarzuty naruszenia prawa materialnego, które sąd obowiązany jest brać pod uwagę także z urzędu.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy w punkcie I wyroku zmienił na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. wyrok Sądu Rejonowego w zakresie punktu 1, uchylając w całości nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w dniu 23 lutego 2015 roku w sprawie XIII GNc 644/15 i oddalił powództwo. W wyniku reformacji powyższego wyroku doszło do zmiany rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego, co do kosztów procesu, o których zwrocie orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. na rzecz strony wygrywającej proces, tj. pozwanej. Na poniesione przez pozwaną koszty złożyła się: należna opłata od zarzutów od nakazu zapłaty - 30 zł, wynagrodzenie pełnomocnika - 600 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa - 17 zł. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika pozwanego została ustalona na podstawie § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013 roku, poz. 461 ze zm.).

O kosztach procesu Sąd Okręgowy rozstrzygnął także na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 109 § 2 k.p.c. zasądzając od powódki na rzecz pozwanej kwotę 630 zł z tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, na którą złożyła się opłata od apelacji – 30 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika pozwanej będącego adwokatem – 600 zł, którego wysokość została ustalona zgodnie z § 2 pkt 3 w związku z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1800).